

**Medzinárodný pakt o
občianskych a politických právach**

Predbežná neupravená verzia

Rozd.: Všeobecne
16. jún 2016

Originál: Anglický

Výbor pre ľudské práva

**Stanoviská, ktoré prijal výbor podľa článku 5, odsek 4 opčného protokolu vo
vzťahu k oznámeniu č. 2062/2011* ****

<i>Predložili:</i>	M.K., V.G., M.T. a J.Z. (zastúpení právnym poradcom, pánom Ľudovítom Mrázom)
<i>Údajná obeť:</i>	Sťažovatelia
<i>Zmluvný štát:</i>	Slovensko
<i>Dátum oznámenia:</i>	14. jún 2010
<i>Odkazy na dokumenty:</i>	Rozhodnutie podľa pravidla 97 rokovacieho poriadku výboru, doručené zmluvnému štátu dňa 20. mája 2011 (nevydané v podobe dokumentu)
<i>Dátum prijatia stanovísk:</i>	23. marec 2016
<i>Predmet:</i>	Prepustenie štátnych zamestnancov pod nátlakom
<i>Procesné otázky:</i>	Vyčerpanie vnútroštátnych prostriedkov nápravy
<i>Vecné otázky:</i>	Právo na prístup k verejnej službe, právo na rovnakú ochranu zákona, právo na účinný opravný prostriedok

---

* Prijaté výborom na jeho 116. zasadnutí (7. - 31. marca 2016).

** Preskúmania oznámenia sa zúčastnili nasledujúci členovia výboru: Yadh Ben Achour, Lazhari Bouzid, Sarah Cleveland, Olivier de Frouville, Yuji Iwasawa, Ivana Jelic, Duncan Muhumuza Laki, Photini Pazartzis, Mauro Politi, Sir Nigel Rodley, Victor Manuel Rodríguez-Rescia, Fabián Omar Salvioli, Dheerujall Seetulsingh, Anja Seibert-Fohr, Yuval Shany, a Margo Waterval.

K aktuálnym stanoviskám sú priložené tri individuálne stanoviská, ktoré podpísali štyria členovia výboru.

<i>Články paktu:</i>	článok 2 odsek 1, článok 2 odsek 3, článok 25 písmeno c a článok 26
<i>Články opčného protokolu:</i>	článok 5 odsek 2 písmeno b

1.1 Sťažovateľmi sú M.K., V.G., M.T. a J.Z., slovenskí štátni príslušníci, narodení v rokoch 1966, 1962, 1951 a 1963. Tvrdia, že sú obeťami porušenia článku 2 odsek 1 a 3; článku 25 písmeno c a článku 26 paktu. Zastupuje ich právny zástupca. Opčný protokol nadobudol platnosť pre zmluvný štát dňa 28. augusta 1993.

1.2 Rozhodnutím zo dňa 29. júla 2011, osobitný spravodajca pre nové oznámenia a prechodné opatrenia, konajúci v mene výboru, zamietol žiadosť zmluvného štátu, aby výbor zvážil prijateľnosť oznámenia oddelene od skutkovej podstaty.

Skutočnosti tak, ako ich predložili sťažovatelia

2.1 Sťažovateľmi sú bývalí štátni zamestnanci, ktorí pracovali pre Slovenskú informačnú službu (SIS).¹ V roku 2003 boli pozvaní na stretnutie s ich nadriadenými pracovníkmi a boli donútení odstúpiť. Nadriadení pracovníci sa odvolávali na návrh zákona, podľa ktorého štátni zamestnanci, ktorí pred rokom 1989 pracovali na Federálnom ministerstve vnútra Československej socialistickej republiky, predovšetkým na úseku "ochrany štátu a hospodárstva", nemôžu viac slúžiť v SIS. Nadriadení pracovníci zastrášovali sťažovateľov tým, že ak neodstúpia, napíšu správy, v ktorých bude uvedená odborná nespôsobilosť sťažovateľov, a v takom prípade by nemohli poberať sociálne dávky. Sťažovatelia uvádzajú, že počas svojej kariéry neboli predmetom disciplinárneho konania, a že splňali všetky potrebné kritériá pre plnenie svojich funkcií. Neexistoval žiaden zákon, ktorý by im bránil v tom, aby slúžili v SIS.

2.2 Sťažovatelia najprv odmietli odstúpiť. Ale, vzhľadom na ich vek a hrozbu straty sociálnych dávok, nakoniec odstúpili. Sťažovatelia vo svojom písomnom vyhlásení uviedli, že konali pod nátlakom a nie na základe slobodnej vôle. Ich pracovný pomer v SIS skončil v približne v rokoch 2003 a 2004.

2.3 *Zákon č. 241/2002 Z.z. o ochrane utajovaných informácií*, stanovuje, že výkon funkcie na Federálnom ministerstve vnútra Československej socialistickej republiky pred rokom 1989, a zvlášť na úseku „ochrany štátu a hospodárstva“, nepredstavoval riziko pre bezpečnosť a nevyklučuje možnosť, aby tieto osoby mohli aj naďalej slúžiť v SIS. Sťažovatelia preto tvrdia, že nakoľko boli prinútení odísť, ich nadriadení pracovníci nekonali podľa tohto zákona.

2.4 Dňa 11. júna 2003 vtedajší riaditeľ SIS predložil parlamentu správu o činnosti za rok 2002. Vo svojom príhovore sa zameril na personálne zmeny vo vnútri SIS a uviedol, že „všetky problémy, ktoré ovplyvňujú SIS, spôsobujú starí, komunistickí agenti Štátnej bezpečnosti a preto by sa ich on sám chcel zbaviť ešte pred koncom roka“.

¹ Vládna spravodajská služba.

2.5 Dňa 21. mája 2007 sťažovatelia podali na Vojenskú obvodnú prokuratúru v Trenčíne trestné oznámenie na svojich nadriadených pracovníkov a riaditeľa SIS za zneužitie právomoci a vydieranie. Rozhodnutím zo dňa 16. septembra 2008 bola sťažnosť zamietnutá na základe toho, že takéto konanie nepredstavuje trestný čin. Prokurátor bol toho názoru, že nadriadení pracovníci sťažovateľov sa nemohli dopustiť zneužitia právomoci, nakoľko neboli tými osobami, ktoré prijali rozhodnutia, ale len doručili sťažovateľom informácie o následkoch ich bezpečnostnej previerky a správy o výsledkoch a preto si len plnili úlohy, ktorými ich poveril riaditeľ SIS.² Sťažovatelia sa proti tomuto rozhodnutiu odvolali na Vyššiu vojenskú prokuratúru v Trenčíne. Dňa 20. novembra 2008 Vyššia vojenská prokuratúra zamietla toto odvolanie a uviedla, že rozhodnutie prvého stupňa bolo odôvodnené.

2.6 Dňa 12. januára 2009 sa sťažovatelia obrátili na Ústavný súd tvrdiac, že štátne inštitúcie nezasiahli s cieľom zabezpečiť rešpektovanie ich ľudských práv. Sťažovatelia sa odvolali na porušenie ich ústavných práv a článku 2 odsek 3; článku 25 písmeno c a článku 26 paktu, a tiež článku 8 Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Dňa 12. marca 2009 súd zamietol túto sťažnosť a uviedol, že sťažovatelia mali možnosť uplatniť svoje práva v trestnom konaní, a že okresný prokurátor sa zaoberal ich sťažnosťami a svoje rozhodnutie dostatočne odôvodnil. Na základe zistenia, že právo na spravodlivý proces bolo dodržané, súd bol toho názoru, že zásada zákazu diskriminácie (článok 25 písmeno c a článok 26 paktu) bola tiež dodržaná.

Sťažnosť

3.1 Sťažovatelia tvrdia, že zmluvný štát sa dopustil porušenia článku 2 odsek 1 a 3; článku 25 odsek c a článku 26 paktu.

3.2 Sťažovatelia tvrdia, že sú obeťami diskriminácie voči štátnym zamestnancom, ktorí nastúpili do služby po roku 1989. Uvádzajú, že boli prepustení na základe týchto jediných kritérií, a že v rozhodnutí nebola zohľadnená ich odborná schopnosť. Tiež tvrdia, že boli prinútení odstúpiť pod hrozbou a bez právneho základu, čo predstavuje bezdôvodné obmedzenie ich práv na prístup k verejnej službe.

3.3 Sťažovatelia ďalej tvrdia, že tiež bolo porušené ich právo na účinný prostriedok nápravy, pretože Vojenská obvodná prokuratúra zamietla ich sťažnosť napriek tomu, že riaditeľ SIS a ich nadriadení pracovníci by mali byť trestne stíhaní. Z tohto dôvodu bol tento opravný prostriedok neúčinný. Občiansky súd v podobných prípadoch vyhlásil platnosť takýchto rezignácií a preto občianskoprávne opravné prostriedky sú tiež neúčinné. Ústavný

---

² Rozhodnutie Vyššej vojenskej prokuratúry obsahuje nasledujúce skutočnosti: Obžalovaní vypracovali zoznam osôb, ktoré neboli kompetentné na výkon svojich funkcií v SIS bez právneho základu a bez toho, aby poznali výsledky bezpečnostných previerok Národnej bezpečnostnej agentúry. Následne, pod hrozbou zverejnenia ich nekompetentnosti a nevyplácania ich dávok, prinútili sťažovateľov odstúpiť.

opravný prostriedok je tiež neúčinný, nakoľko neposkytuje odškodnenie za porušenie ich práv.

3.4 Sťažovatelia požadujú, aby bol zmluvný štát povinný zaplatiť im náhradu za morálnu a majetkovú ujmu.³

Pripomienky zmluvného štátu k prijateľnosti a k podstate

4.1 Vo svojich podaniach z 21. júna 2011 a 17. októbra 2011,⁴ zmluvný štát napadol prijateľnosť oznámenia. Zmluvný štát uvádza, že, ako uviedol Ústavný súd, sťažovatelia mali možnosť odvolať sa voči rozhodnutiu Vojenskej obvodnej prokuratúry na Vyššiu vojenskú prokuratúru, ktorá mala možnosť preskúmať skutočnosť a uplatnenie práva v tomto prípade. Preto sťažovateľom bola poskytnutá možnosť uplatniť si svoje práva počas trestného konania, ktoré iniciovali.

4.2 Zmluvný štát uvádza, že Ústavný súd zistil, že tvrdenia sťažovateľov vo vzťahu k otázkam uvedeným v článku 25 písmeno c a článku 26 paktu boli zjavne nepodložené. Zmluvný štát dodáva, že sťažnosť sťažovateľov podaná na Ústavný súd spochybnila rozhodnutia vyšetrovacích orgánov a nie konanie samotnej SIS vo vzťahu k údajnej diskriminácii prístupu sťažovateľov k verejnej službe. S ohľadom na toto konkrétne tvrdenie voči SIS sťažovatelia mohli využiť postupy týkajúce sa ich pracovnoprávneho vzťahu (verejnej služby). Zmluvný štát uvádza, že sťažovatelia mohli svoju sťažnosť predložiť, ale neurobili tak. Preto zmluvný štát tvrdí, že vnútroštátne prostriedky nápravy neboli vyčerpané a sťažnosť je neprijateľná podľa článku 5 odsek 2 opčného protokolu.

Pripomienky sťažovateľov k pripomienkam zmluvného štátu

5.1 Dňa 14. decembra 2011 sťažovatelia uvádzajú, že Ústavný súd prehlásil ich sťažnosť za prijateľnú, ale neodhalil porušenia žiadnych základných práv.

5.2 Sťažovatelia uvádzajú, že trestné konanie je nezávislé od pracovnoprávneho (občianskoprávneho) konania. Preto nepodanie občianskoprávnej sťažnosti žiadnym spôsobom nebráni preskúmaniu ich trestného oznámenia. Sťažovatelia trvajú na tom, že občiansky súd v podobných prípadoch vyhlásil platnosť takýchto rezignácií a zamietol občianskoprávne žaloby podané inými bývalými pracovníkmi SIS, ktorí v nej slúžili pred rokom 1989. Sťažovatelia tvrdia, že zmluvný štát nemôže očakávať, že občiansky súd bude anulovať prepustenia ako predpoklad pre zistenie trestnoprávnej zodpovednosti štátnych inštitúcií. Sťažovatelia uvádzajú, že ich nadriadení pracovníci spáchali trestný čin ako zástupcovia

³ Sťažovatelia požadujú, ako náhradu za morálnu ujmu, platbu vo výške 47 261,00 eur pre pána M.K., 49 353,00 eur pre pána V.G., 50 825,00 eur pre pána M.T. a 44 980,00 eur pre pána J. Z. Sťažovatelia tiež požadujú vyplatenie 1 000,00 eur pre každého z nich na pokrytie súdnych výdavkov.

⁴ Obe podania majú identický obsah.

štátnej inštitúcie a urobili tak v rámci výkonu svojich funkcií. Sťažovatelia dodávajú, že zmluvný štát je zodpovedný za konanie štátnych zamestnancov pri výkone ich funkcií.

Ďalšie podania strán

6.1 Dňa 21. januára 2016 informoval zmluvný štát výbor o tom, že nariadenia o verejnej službe, ktoré sa vzťahujú na členov polície, SIS a väzenskej stráže, sú uvedené v zákone č. 73/1998 Z.z. Všetky sťažnosti týkajúce sa služby musia byť v prvom rade adresované nadriadenému pracovníkovi alebo riaditeľovi SIS. Všetky rozhodnutia, ktoré vydali nadriadení pracovníci, vrátane rozhodnutia o prepustení zo služby, môžu podliehať súdnemu preskúmaniu. Paragraf 248 tohto zákona zakotvuje právo zamestnancov požiadať o súdne preskúmanie akéhokoľvek rozhodnutia, ktoré vydajú ich nadriadení pracovníci. Všeobecné sudy majú právo zrušiť alebo zmeniť predmetné rozhodnutie podľa občianskeho súdneho poriadku (kapitola 5, Správne konanie). Sťažnosť musí byť podaná do dvoch mesiacov po vydaní konečného rozhodnutia. Toto právo sa rovná právam ustanoveným v zákonníku práce a v zákone o štátnej službe, na základe ktorých môže každý zamestnanec podať sťažnosť na neplatné skončenie pracovného pomeru. V tomto prípade nebolo toto právo uplatnené.

6.2 Ochrana proti šikanovaniu alebo rozkazovaniu, ktorá je ustanovená v antidiskriminačnom zákone, nadobudla platnosť v júli 2004, po udalostiach tohto prípadu. Preto nebolo možné podať žalobu podľa tohto zákona.

6.3 Pokiaľ ide o tvrdenie, že „občianske sudy už vyhlásili platnosť núteného odchodu bývalých štátnych zamestnancov SIS“, zmluvný štát nemá žiadne informácie o takýchto rozhodnutiach. Ani sa nezdajú byť pravdepodobné, nakoľko, keď sa preukáže, že odchod bol vynútený, potom nemôže byť platný. V každom prípade, sudy musia preskúmať každý jednotlivý prípad samostatne, bez ohľadu na rozhodnutia prijaté v iných podobných prípadoch.

7. Dňa 17. februára 2016, sťažovatelia pripomenovali komentáre, ktoré predložil zmluvný štát. Naznačili, že v čase, kedy došlo k daným skutočnostiam, neexistoval účinný opravný prostriedok proti diskriminácii podľa vnútroštátneho práva, ako to uvádza zmluvný štát. To tiež poukazuje na to, že zmluvný štát nedokázal ochrániť práva sťažovateľov podľa paktu. Pokiaľ ide o to, či vnútroštátne sudy zamietli sťažnosti predložené bývalými štátnymi zamestnancami SIS voči ich prepusteniu, tieto informácie sú uvedené v rozhodnutí zo dňa 16. septembra 2008, ktorým Vojenská obvodná prokuratúra zamietla ich sťažnosti (pozri odsek 2.5). Prokurátor dospel k rozhodnutiu na základe piatich rozhodnutí, ktoré vydal Najvyšší súd a v ktorých tento súd neuvádza, že by prepustenie bývalých štátnych zamestnancov SIS v podobných prípadoch bolo nezákonné. Zmluvný štát mal poskytnúť výboru podrobné informácie o predmetných rozhodnutiach.

Otázky a konania pred výborom

Preskúmanie prijateľnosti

8.1 Pred zvážením akýchkoľvek sťažností uvedených v oznámení, výbor pre ľudské práva musí, v súlade s pravidlom 93 svojho rokovacieho poriadku, rozhodnúť o tom, či je to podľa opčného protokolu paktu prijateľné alebo nie.

8.2 Na základe článku 5 odsek 2 písmeno a opčného protokolu, výbor zistil, že táto istá vec nie je predmetom prerokovania podľa žiadnej inej procedúry medzinárodného prešetrovania alebo riešenia sporov.

8.3 Výbor berie na vedomie tvrdenie zmluvného štátu, že vnútroštátne prostriedky nápravy neboli vyčerpané, pretože sťažovatelia nevyužili občianskoprávne konanie, na základe ktorého by si nárokovali porušenie svojich práv zo strany SIS vo vzťahu k diskriminácii v prístupe k verejnej službe. Ale, výbor berie na vedomie, že sťažovatelia podali na Vojenskú obvodnú prokuratúru trestné oznámenie na SIS za vydieranie a zneužitie právomoci, a že sa voči tomuto rozhodnutiu odvolali na Vyššiu vojenskú prokuratúru. Sťažovatelia sa vo svojej sťažnosti podanej na Ústavný súd výslovne odvolali na článok 2 odsek 3; článok 25 a článok 26 paktu. Výbor tiež berie na vedomie tvrdenie sťažovateľov o tom, že občianskoprávne konanie je neúčinné, nakoľko občiansky súd už vyhlásil platnosť nútených odchodov agentov SIS, ktorí v nej slúžili pred rokom 1989; a že prokurátor sa vo svojom rozhodnutí zo dňa 16. septembra 2008 odvolal na päť rozhodnutí, v ktorých Najvyšší súd nedospel k záveru, že by prepustenie bývalých štátnych príslušníkov SIS v podobných prípadoch bolo nezákonné. V kontexte vyššie uvedeného, výbor je toho názoru, že vnútroštátne prostriedky nápravy boli vyčerpané.

8.4 Preto výbor prehlásil oznámenie za prijateľné a pristupuje k jeho preskúmaniu vo veci samej.

Preskúmanie podstaty sťažnosti

9.1 Výbor pre ľudské práva zvážil aktuálne oznámenie v kontexte všetkých informácií, ktoré mu strany poskytli podľa článku 5 odsek 1 opčného protokolu.

9.2 Výbor berie na vedomie tvrdenie sťažovateľov, že boli diskriminovaní vo vzťahu k štátnym zamestnancom v SIS, ktorých služba v nej začala po roku 1989. Výbor pripomína, že článok 26 zakazuje diskrimináciu v zmysle zákona alebo v skutočnosti v akejkoľvek oblasti, ktorú regulujú a ochraňujú orgány verejnej správy a že nie každý diferencovaný prístup bude predstavovať diskrimináciu, ak kritériá pre takúto diferenciáciu sú rozumné a objektívne a ak cieľom je splniť účel, ktorý je podľa paktu legitímny.⁵

⁵ Všeobecná pripomienka č. 18 (1989) k nediskriminácii, odseky 12 a 13.

9.3 Článok 26 obzvlášť nebráni zmluvným štátom v tom, aby preverovali alebo odvolávali štátnych zamestnancov, ktorí kolaborovali s predchádzajúcimi režimami a ktorí, z dôvodu svojho postavenia, môžu predstavovať značné nebezpečenstvo pre ľudské práva a demokraciu. Aby však takéto preverovanie alebo odvolávanie bolo v súlade s paktom, musia byť v súlade so zásadou nediskriminácie, zárukami riadneho súdneho procesu a inými právami chránenými paktom.⁶

9.4 V tomto prípade výbor berie na vedomie tvrdenie sťažovateľov, že boli prinútení odísť z verejnej služby pod hrozbou straty sociálnych dávok, na ktoré mali právo ako štátni zamestnanci, a že jediný argument pre takéto rozhodnutie zo strany ich nadriadených pracovníkov bol, že sťažovatelia nastúpili do služby SIS pred rokom 1989. Nadriadení pracovníci sa odvolali na návrh zákona, na základe ktorého sú údajne služba pre SIS a bývalé československé Ministerstvo vnútra nekompatibilné, hoci *zákon č. 241/2002* nevylučuje možnosť, aby agenti, ktorí slúžili na Ministerstve vnútra pred rokom 1989 - a predovšetkým v oblasti „ochrany štátu a hospodárstva“ - nemohli aj naďalej slúžiť v SIS. Výbor ďalej berie na vedomie, že výkon alebo schopnosť sťažovateľov vykonávať svoje funkcie nebola spochybnená; že po roku 1989 aj naďalej vykonávali svoje funkcie v SIS už 14 rokov; že predtým, ako boli prinútení odstúpiť, nebolo vykonané žiadne individuálne hodnotenie týkajúce sa ich výkonu; že zmluvný štát nepredložil žiadne tvrdenie o tom, že odlišný prístup k agentom SIS, ktorí v nej slúžili pred a po roku 1989, bol založený na objektívnych a rozumných kritériách a mal za cieľ splniť legitímny účel; a že prejav riaditeľa SIS v parlamente naznačoval, že toto rozhodnutie sa zakladalo na politických úvahách. V tomto svetle a pri absencii vysvetlení zmluvného štátu vo vzťahu k tomu, akým spôsobom boli opatrenia, ktoré sťažovatelia napadli, v súlade so záväzkami zmluvného štátu podľa článku 26, výbor je toho názoru, že rozhodnutie prinútiť sťažovateľov odstúpiť z verejnej služby v ich krajine vyústilo do diskriminácie na politickom základe, pri porušení článku 26 paktu.⁷

9.5 Na základe tohto záveru výbor nebude, za okolností tohto prípadu, skúmať sťažnosť sťažovateľov podľa článku 25 písmeno c, v spojení s článkom 2 odsek 1 a 3. Sťažnosti v aktuálnom oznámení sa odvolávajú na tie isté záväzky štátu, akými sú tie, ktoré vyplývajú z článku 26 paktu.

10. Výbor pre ľudské práva, konajúc podľa článku 5 odsek 4 opčného protokolu k Medzinárodnému paktu o občianskych a politických právach, je

---

⁶ V tejto súvislosti pozri Konečné stanovisko k zákonu o vládnom preverovaní (lustračný zákon) Ukrajiny, schválený Benátskou komisiou, CDL-AD(2015)012, odseky 18, 19, 20 a 108.

⁷ Pozri stanoviská výboru v oznámeniach č. 309/1998, *Carlos Orihuela Valenzuela v. Peru*, názory prijaté 14. júla 1993, ods. 6.4; č. 314/1988, *Chiiko Bwalya v. Zambia*, názory prijaté 14. júla 1993, ods. 6.7; č. 468/1991, *Oló Bahamonde v. Rovníková Guinea*, názory prijaté 20. októbra 1993, ods. 9.5; a č. 1449/2006, *Giyasovich Umarov v. Uzbekistan*, názory prijaté 19. októbra 2010, ods. 8.8.

toho názoru, že predložené skutočnosti poukazujú na porušenie článku 26 paktu.

11. V súlade s článkom 2 odsek 3 písmeno a paktu, zmluvný štát je povinný poskytnúť sťažovateľom účinnú nápravu. Štát je preto povinný v plnej miere odškodniť osoby, ktorých práva paktu boli porušené. Obdobne, zmluvný štát je povinný, medzi iným, poskytnúť sťažovateľom primeranú náhradu. Zmluvný štát je tiež povinný podniknúť kroky na to, aby v budúcnosti nedochádzalo k podobným porušeniam.

12. Vzhľadom na to, že zmluvný štát, ktorý sa stal stranou opčného protokolu, uznal skutočnosť, že výbor je kompetentný určiť, či došlo k porušeniu paktu, a vzhľadom na to, že podľa článku 2 paktu zmluvný štát sa zaviazal zabezpečiť všetkým osobám na svojom území alebo v jeho jurisdikcii práva, ktoré sú uznané v pakte, a poskytnúť účinnú a vykonateľnú nápravu v prípade zisteného porušenia, výbor od zmluvného štátu očakáva, že mu do 180 dní zašle informácie o opatreniach, ktoré boli podniknuté na to, aby stanoviská výboru nadobudli účinnosť. Od zmluvného štátu sa tiež očakáva zverejnenie stanovísk výboru, ich preloženie do úradného jazyka zmluvného štátu a ich široká distribúcia.

Príloha I

Individuálne stanovisko člena výboru, Yuval Shany (nesúhlasné)

1. Je mi ľúto, že nemôžem akceptovať názory výboru na prijateľnosť oznámenia.
2. Sťažovatelia tvrdia, že sú obeťami diskriminácie, nakoľko boli prinútení opustiť Slovenskú informačnú službu (SIS) len pre to, že za éry komunizmu boli zamestnancami Štátnej bezpečnostnej agentúry Československa. Z dôvodov, ktoré nie sú v ich oznámení jasne vysvetlené, sa rozhodli nezačať súdne konanie o údajnej diskriminácii, donútení a neoprávnenému prepusteniu pred slovenskými občianskymi súdmi. Namiesto toho požiadali Vojenskú obvodnú prokuratúru o začatie trestného konania proti ich nadriadeným pracovníkom, ktorí údajne zapríčinili ich odstúpenie.
3. Stanovisko väčšiny výboru, podľa ktorého začatie trestného stíhania spĺňa za daných okolností prípadu požiadavku vyčerpania vnútroštátnych prostriedkov nápravy je nepresvedčivé, nakoľko sa zdá, že sťažnosti sťažovateľov vyvolávajú otázky, ktoré prevažne nie sú trestnej povahy, ale spadajú do jurisdikcie občianskych súdov (uplatňujúc zmluvné právo, správne právo alebo pracovné právo). Okrem toho, dôkazné bremeno potrebné pre úspešné vedenie trestného konania je obvykle vyššie než dôkazné bremeno v rámci občianskoprávneho konania. Preto neschopnosť sťažovateľov úspešne začať trestné konanie nemusí znamenať nedostupnosť občianskoprávneho konania a začatie trestného konania nepovažujem za niečo, čo uspokojí povinnosť sťažovateľov vyčerpať účinné vnútroštátne prostriedky nápravy, vrátane všetkých dostupných občiansko-právnych opatrení.
4. Väčšina výboru tiež zaujala stanovisko, že nakoľko občianske súdy už zamietli päť predchádzajúcich žiadostí osôb v obdobnej situácii vo vzťahu k opusteniu SIS, neexistujú žiadne účinné občiansko-právne opatrenia, ktoré by boli pre sťažovateľov dostupné za okolností tohto prípadu. Ešte stále nebolo zaznamenané nič, čo by nasvedčovalo tomu, že ktorýkoľvek z týchto piatich predchádzajúcich prípadov vyvolal otázky diskriminácie alebo porušenia paktu obsiahnuté v aktuálnom oznámení, na rozdiel od otázky, či odchod zo SIS bol vynútený. Okrem toho, nakoľko otázky donútenia obsahujú zhodnotenie skutočností, je ťažké akceptovať, bez podrobnej analýzy skutočných podobností, že by výsledky predchádzajúcich prípadov mohli predučiť výsledok aktuálneho prípadu, ktorý fakticky môže byť podobný, ale nie identický. V tomto ohľade stojí za to spomenúť konzistentnú judikatúru výboru, podľa ktorej „len samotné pochybnosti o účinnosti miestnych opravných prostriedkov alebo perspektíva finančných

nákladov neoslobodzuje sťažovateľov od využitia takýchto opravných prostriedkov“.^a Podľa môjho názoru sťažovatelia, ktorí nepriložili k svojmu oznámeniu prípady týkajúce sa iných zamestnancov SIS, nerozptýlili pochybnosti o relevantnosti piatich predchádzajúcich rozhodnutí vo vzťahu k aktuálnemu oznámeniu, o faktickej identite jednotlivých prípadov a, z tohto dôvodu, aj o existencii účinných vnútroštátnych prostriedkov nápravy.

5. Nakoľko som toho názoru, že oznámenie nemalo byť uznané za prijateľné, nemusím dospieť k pevným záverom o podstate tohto prípadu. Ale v tomto ohľade by som chcel poznamenať, že mám pochybnosti o tom, či výboru bolo preukázané, že donútenie sťažovateľov odísť zo SIS predstavovalo formu zakázanej diskriminácie. Lustračné alebo preverovacie praktiky sa za posledných desať rokov používajú v niektorých post-komunistických spoločnostiach v podobe prechodných justičných mechanizmov, ktoré majú chrániť nové demokracie pred hrozbami, ktoré predstavujú osoby spojené s predchádzajúcim totalitným režimom, budovať dôveru v nové politické inštitúcie a postihovať tých, ktorí sa dopúšťali porušovania ľudských práv.^b Takéto praktiky nie sú samé osebe nezákonné za predpokladu, že preverovanie sa používa na individuálnom základe, v rámci ktorého preverované osoby využívajú záruky spravodlivosti.^c

6. V aktuálnom prípade nie je jasné, či všetci agenti z komunistického obdobia boli v skutočnosti prinútení odísť zo SIS. V skutočnosti sa zdá, že zákon č. 241/2002 Z.z. o ochrane tajných informácií nevyžaduje odchod všetkých takýchto agentov - právna norma, ktorá je konzistentná s individuálnym uplatňovaním politiky preverovania. Okrem toho, skutočnosť, že sťažovatelia priamo nenapadli na občianskych súdoch dôvody ich núteného odchodu, nám komplikuje možnosť zistiť, či zmluvný štát zbavil tieto osoby základných záruk spravodlivosti. Dôvodom je, že prístup k súdnemu preskúmaniu, ktorý sťažovatelia nepoužili, predstavuje základnú záruku spravodlivosti, ktorá im bola dostupná.

^a A v Austrália, oznámenie č. 560/1993, stanoviská výboru z 3. apríla 1997, ods. 6.4.

^b Pozri Dočasné stanovisko Benátskej komisie k zákonu o vládnom preverovaní (lustračný zákon) Ukrajiny, 16. december 2014, ods. 15; OHCHR, Nástroje právneho štátu pre štáty zasiahnuté konfliktom: Preverovanie - Operačný rámec (2006), s. 4.

^c OHCHR, vyššia poznámka 2, s. 25 - 26.

Príloha II

Individuálne stanovisko člena výboru, Dheerujlall B. Seetulsingh (nesúhlasné)

1. Podľa môjho názoru je toto oznámenie neprijateľné. Beriem na vedomie tvrdenie zmluvného štátu, že vnútroštátne prostriedky nápravy neboli vyčerpané, pretože sťažovatelia nevyužili občianskoprávne konanie, na základe ktorého by si nárokovali porušenie svojich práv zo strany SIS vo vzťahu k diskriminácii v prístupe k verejnej službe. Namiesto toho sťažovatelia podali na Vojenskú obvodnú prokuratúru v Trenčíne trestné oznámenie na svojich nadriadených pracovníkov a riaditeľa SIS za zneužitie právomoci a vydieranie. Po zamietnutí prípadu sa odvolali na nadriadenú Vojenskú prokuratúru. Po zamietnutí ich odvolania sa obrátili na Ústavný súd, ktorý ich prípad zamietol. Tento postup bol nerozumný.

2. Sťažovatelia uvádzajú, že občiansky súd v podobných prípadoch vyhlásil platnosť nútených rezignácií bývalých pracovníkov SIS, ktorí v nej slúžili pred rokom 1989. Ale sťažovatelia neuviedli žiaden konkrétny prípad, kedy občianske súdy rozhodli v prospech platnosti nútených rezignácií bývalých štátnych zamestnancov SIS za rovnakých okolností, ako tie, ktoré sa vzťahujú na sťažovateľov. Okrem toho, samotné pochybnosti o účinnosti vnútroštátnych prostriedkov nápravy ich neoslobodzujú od využitia takýchto opravných prostriedkov. Prípady, ktoré sa zdajú byť vo všeobecnosti podobné, vnútroštátne súdy často odlišia alebo prehodnotia na základe skutočného súdneho sporu. Preto som toho názoru, že sťažovatelia nepreukázali skutočnosť, že občianskoprávne konanie by bolo v tomto prípade neúčinné. Vo svetle toho, čo je uvedené vyššie, a berúc na vedomie prevahu pracovnoprávneho sporu a správnych otázok, o ktoré ide, som dospel k záveru, že vnútroštátne prostriedky nápravy neboli vyčerpané a oznámenie pokladám za neprijateľné podľa článku 5 odsek 2 písmeno b opčného protokolu.

Príloha III

Individuálne stanovisko člena výboru, Anja Seibert-Fohr spoločne s Yuji Iwasawa (nesúhlasné)

1. V tomto prípade nemôžeme súhlasiť so stanoviskami väčšiny. Výbor mal vyhlásiť toto oznámenie za neprijateľné, a to z nasledujúcich dôvodov.
2. Podľa článku 5 odsek 2 písmeno b opčného protokolu sa výbor nebude zaoberať oznámením od jednotlivca, pokiaľ nezistil, že boli vyčerpané dostupné vnútroštátne prostriedky nápravy. Aby bolo možné zistiť, či boli vnútroštátne prostriedky nápravy vyčerpané, výbor potrebuje zväziť sťažnosti sťažovateľa.
3. Sťažovatelia v tomto prípade tvrdia, že sú obeťami diskriminácie, pretože boli prinútení odstúpiť ako štátni zamestnanci zo Slovenskej informačnej služby (SIS). Tvrdia, že vyčerпали vnútroštátne prostriedky nápravy s ohľadom na túto sťažnosť, a to podaním trestného oznámenia na svojich nadriadených pracovníkov a riaditeľa SIS za vydieranie a zneužitie právomoci, odvolaním sa na Vyššiu vojenskú prokuratúru voči rozhodnutiu Vojenskej obvodnej prokuratúry a napadnutím rozhodnutia vyšetrovacích orgánov pred Ústavným súdom. Aby však zmluvný štát mohol toto tvrdenie o diskriminácii voči SIS uznať a napraviť, nestačilo len a tiež nebolo potrebné usilovať o trestné konanie proti ich nadriadeným pracovníkom. Otázka trestnoprávnej zodpovednosti za vydieranie a zneužitie právomoci má odlišný charakter než diskriminácia. Zatiaľ čo sa sťažovatelia pred Ústavným súdom odvolávali na pakt pri napadnutí rozhodnutia vyšetrovacích orgánov, ich sťažnosť sa týkala rozhodnutia vyšetrovacích orgánov a nie údajných skutkov diskriminácie zo strany SIS. Jednotlivci, podľa ktorých došlo k diskriminácii v prístupe k civilnej službe, nemôžu tvrdiť, že vyčerпали vnútroštátne prostriedky nápravy tým, že podali trestné oznámenie na svojich nadriadených pracovníkov a nevyužili dostupné občianskoprávne a správne opravné prostriedky.
4. Podľa podania zmluvného štátu, sťažovatelia mohli pred všeobecným súdom požiadať o súdne preskúmanie sťažnosti týkajúcej sa ukončenia ich pracovného pomeru podľa paragrafu 248 zákona 73/1998 Z.z. Neurobili tak a namiesto toho tvrdia, že tento opravný prostriedok je neúčinný. Odvolávajú sa na judikatúru výboru, podľa ktorej nie je potrebné vyčerpať opravné prostriedky, ak objektívne nemajú vyhliadky na úspech. Táto judikatúra sa uplatňuje podľa platných vnútroštátnych zákonov vtedy, keď by sťažnosť bola *nevyhnutne zamietnutá*, alebo keď by judikatúra najvyšších vnútroštátnych tribunálov *bránila* pozitívnemu výsledku.^a

^a Oznámenie č. 327/1988, *Barzhig v. Francúzsko*, stanoviská prijaté 11. apríla 1991, ods. 5.1; a *Young v. Austrália*, stanoviská prijaté 6. augusta 2003, ods. 9.4.

Podania sťažovateľov sú nedostačujúce na to, aby preukázali neúčinnosť konania. Iba tvrdia, že občiansky súd v podobných prípadoch vyhlásil platnosť podobných rezignácií a zamietol občianskoprávne žaloby. Aby toto tvrdenie podporili, všeobecne sa odvolávajú na päť rozhodnutí Najvyššieho súdu, ktoré sú uvedené v rozhodnutí prokurátora a v ktorých súd neuvádza, že by prepustenie bývalých štátnych zamestnancov SIS v údajne podobných prípadoch bolo nezákonné. Nepredložili viac informácií o obsahu a zdôvodnení týchto rozhodnutí, aby výbor mohol určiť, či tieto rozhodnutia zdôvodňujú závery o tom, že v prípade sťažovateľov bránia pozitívnemu výsledku. Prípady, ktoré sa zdajú byť vo všeobecnosti podobné, vnútroštátne súdy môžu odlíšiť na základe skutočného súdneho sporu. Zo skutočností, ktoré boli predložené výboru, nemôžeme dospieť k záveru, že by sťažnosti sťažovateľov boli nevyhnutne zamietnuté. Výbor má dlhodobo zavedenú judikatúru o tom, že samotné pochybnosti o účinnosti vnútroštátnych prostriedkov nápravy neoslobodzujú sťažovateľov od toho, aby ich vyčerpali.^b Preto výbor mal dospieť k záveru, že vnútroštátne prostriedky nápravy vo vzťahu k sťažnostiam sťažovateľov neboli vyčerpané podľa článku 26 a článku 25 písmeno c v spojení s článkom 2 odsek 1 paktu.

5. Skutočnosť, že sťažovatelia nevyužili dostupné súdne konania, ktoré by objasnili záležitosti, a nedostatok podrobných informácií o konkrétnych funkciách, ktoré sťažovatelia vykonávali ako bezpečnostní agenti Slovenskej informačnej služby, skomplikoval výboru jeho snahu o zistenie ich núteného odchodu, na základe čoho zostali ich sociálne nároky neovplyvnené v tom, že by boli neopodstatnené a diskriminačné, na základe procesu lustrácie, ktorý sa zameriaval na represívny režim, ktorého súčasťou bola SIS. Nevyužitie súdnych konaní tiež skomplikovalo snahu výboru o zistenie toho, či v prípade sťažovateľov došlo k individuálnemu hodnoteniu. Sťažovatelia nemôžu využívať skutočnosť, že nevyužili dostupné súdne konania, a v prípade pochybností si nemôžu nárokovať výhodu vo veci samotnej. Výbor mal dospieť k záveru, že sťažnosti sťažovateľov podľa článku 26 paktu sú neprijateľné z dôvodu nevyčerpania vnútroštátnych prostriedkov nápravy, a že nedošlo k porušeniu.

6 Tvrdenie sťažovateľov podľa článku 2 odsek 3 paktu o tom, že nemali účinný opravný prostriedok, pretože prokurátor zamietol ich sťažnosť napriek tomu, že riaditeľ SIS a ich nadriadení pracovníci by mali byť trestne stíhaní, je neprijateľné *ratione materiae*. Podľa dlhodobo zavedenej judikatúry výboru, pakt nedáva jednotlivcom právo na to, aby od štátu žiadali trestné stíhanie tretej strany.^c Táto sťažnosť je preto nezlučiteľná s

---

^b Napr. oznámenie č. 224/1987, A. a S.N. v. Nórsko, 11. júl 1988, ods. 6.2; č. 1511/2006, Garcia Perea et al. v. Španielsko, 26. marec 2009, ods. 6.2, č. 1639/2007, Vargay v. Kanada, 28. júl 2009, ods. 7.3.

^c Oznámenie č. 563/1993, Bautista de Arellana v. Kolumbia, stanoviská prijaté 27. októbra 1995, odsek 8.6; Oznámenie č. 1885/2009, Horvath v. Austrália, stanoviská prijaté 27. marca 2014, ods. 8.2.

ustanoveniami paktu a mala by byť vyhlásená za neprijateľnú podľa článku 3 opčného protokolu.
